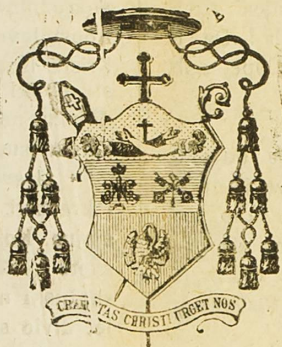

Prilaznik, dne 10/12 1926
ZABRANO DANI

DIJEČEZAŃSKI LIST

za Šibensku
i za jugoslavenski dio

Biskupiju
Zadarske Nadbiskupije

Izlazi u Šibeniku jednom na mjesec

Cijena za godinu Dinara 50.—

God. 1926.

Broj 11 - 12.

NAREDBE I OGLASI ORDINARIJATA.

Br. 2221. i 2392/A.A.

O 1100 godišnjici porođenja Sv. Ćirila.

Naredjujem da se pročita, i do potrebe raztumači vjernicima slijedeći kolektivni pastirski list našeg Episkopata:

U nizu svetih jubileja, kojima je Gospodin tako obilato blagoslovio naše dane, na pomolu je i jedan jubilej, nama posebno drag i mio. Jedan posebni jubilej baš slavenskih katoličkih naroda. Jubilej, u kojem je spojena i vjerska naša katolička slava i ponos naš narodni.

Koncem god 826. ili početkom 827. rodlo se u gradu Solunu sv. Ćiril, jedan od dvojice Apostola-Braće slavenskih naroda te prema tome slavimo sada 1100-godišnjicu rođenja našeg apostola sv. Ćirila.

Najljepše uspomene mora da se kod toga probude u našim dušama. Kad se prije 1100 godina rodio i u krstu preporodio sv. Ćiril kucnuo je čas milosti i spasenja velikoj obitelji slavenskih naroda. Gospodin u svojoj dobrostivoj Providnosti odabrao ga već tada, da s bratom sv. Metodom ponese blagu vijest sv. Evandjelja slavenskim narodima te ih dovede na put vječnomu spasenju.

Sv. Ćiril bio je dođuše mladji izmedju braće — Apostola, a bio je učeniji u svetim znanostima i nabraženiji u slavenskom jeziku; on je naime izumio staroslavenska slova i time postao utemeljitelj slavenske književnosti; utemeljitelj slavenske kršćanske prosvjete. Staroslavenski životopis, napisan već u IX. vijeku opetovano naglašuje, da je sv. Metod kod apostolskoga rada medju Slavenima poslušno i ponizno služio svome mladjemu bratu. Sv. Ćiril bio je dakle

glava i duša slavenskog misijonskog rada naših Apostola. Sveta su braća djelomice sama, djelomice posredno po svojim učenicima pokrščanila sve Slavene. Istočni i zapadni Slaveni slave ih svojim apostolima.

Istina je, da je još prije svete Braće znatan dio Slavena bio pokršten i obratio se krščanstvu. Ali ovi sveti muževi Providnosti znali su kao nitko prije njih, približiti se srcu mladih slavenskih naroda. Trgnuli su ih i odgajali s velikom ljubavi i s očinskim razumijevanjem za sve njihove potrebe i jade. Govorili im njihovim slatkim jezikom. Pružili im Evandjelje Isusovo u riječi i pismu, koje su oni razumijeli. Prilagodili se blagoj duši njihovoj. I zato je uspjeh njihova apostolskog djelovanja bio tako obilan i bogat. Slaveni su po njima zavoljeli krščanstvo, upili ga u dušu proželi njime sav svoj život i osjećanje. I ostali su mu od tada uvijek vjerni. Vjerni sve do dana današnjega. Sveta su Braća svojim mudrim apostolskim razborom i svojom požrtvovnom ljubavlju dušu slavensku učinila krščauskom.

I to je njihova zasluga. To je njihovo značenje za našu vjeru i za našu vjersku povijest. Sva kasnija stoljeća žela su od plodova njihova truda i znoja. I sav naš kasniji vjerski život, i sva naša kasnija toliko živa vjerska svijest, i sva naša kasnija borba za Križ i za Crkvu vuče svoje klice iz onoga nebeskoga sjemena iskrene i duboke vjere, što su ga oni posijali u dušu naših pradjedova.

Zato nam je tako drag njihov spomen. Zato prenosimo na njih svu svoju ljubav prema našoj očinskoj katoličkoj vjeri. Oni su duhovni, vjerski Oci slavenskih katoličkih naroda.

Zahvalimo im, braćo, prigodom ovoga njihovog i našeg jubileja! Zahvalimo i njima i Gospodinu, koji je tako rano pogledao na nas u dubini svojega milosrdja i izveo nas iz tame u Božje svijetlo i kra-

ljevstvo! Da budemo djeca Njegova i baštinici svih onih neiskazanih darova istine i milosti, što ih je Spasitelj naš pohranio u svojoj svetoj Crkvi. Da se sunčamo tolika duga stoljeća na suncu jedine i prave vjere Isusove.

I molimo Gospodina, da u nama uvijek čuva nenatrunjen taj sveti poklad naših Apostola! Da u nama i u čitavom našem narodu podigne opet duh njihov. Duh duboke, žive, katoličke vjere.

Jest, katoličke vjere!

Nekoji protivnici katoličke Crkve hoće od njih da naprave nekakve borbe protiv Papinstva i opće, katoličke Crkve. Hoće da vam ih predstave kao pobornike neke narodne slavenske crkve. Hoće da pokažu, da su sveta Braća išla protiv Rima, i da ih je Rim progonio i tlačio, a tlačio u njima i slavensku našu narodnu misao.

Ali, braćo, čitava povijest svete Braće govori baš protivno. Oni nijesu naše otce vodili od Rima, od Svetoga Oca Pape, od katoličke Crkve. Oni su ih uvijek vodili k onomu vječnom katoličkom Rimu. Sa papinom dozvolom oni propovijedaju Evandjelje. Od Pape oni traže zaštitu. I Papa daje sv. Metodu biskupski red, nadbiskupsku vlast i vanrednu povlasticu za širenje kršćanstva među svim Slavenima. Papinu vlast oni i riječju i djelom svagdje priznavaju.

Sv. Ćiril i Metod uzvišeni su primjer katoličkog (općeg) i apostolskoga duha; u njihovom životu i radu lijepo se pokazuje općenitost i jedinstvo svete Crkve. Crkveno jedinstvo, vjersko jedinstvo, to je duhovna oporuka naših sv. Apostola. Ova misao vodila je njihov rad. Ova želja vodila je rimske pape, da su potvrdili njihovo apostolsko djelovanje.

Svece u njima časti Katolička Crkva. I Ćirilov grob u crkvi sv. Klementa u Rimu glasan je i jasan svjedok, gdje je bilo njihovo srce.

Uz sveti i vječni Rim. Uz Petra, kojega je Spasitelj učinio temeljem Crkve i vrhovnim Pastirom sviju ovaca i sviju jaganjaca.

I mi se, braćo, držimo ovoga Rima i pećine Petrove! Gdje je Petar, ondje je Crkva. Gdje je Papinstvo, tu je snaga i jedinstvo, tu je život. Samo jednomu je rečeno: »I Tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskog; i što god svežeš na zemlji, bit će svezano i na nebesima, a što god razriješiš na zemlji, bit će razriješeno i na nebesima«. (Mat. 16, 19).

I samo u toj Petrovoj Crkvi, jednoj, svetoj, katoličkoj i apostolskoj Crkvi naše je spasenje. U njoj brižnoj i zajedničkoj Majci sviju ljudi i sviju naroda, koja ih sve privija na grudi jednakom nježnošću i istom ljubavlju. Koja ih sve brati u Bogu i Spasitelju sviju. Koja ih sve okuplja u veliku svesvjetsku obitelj djece Božje. Rekao je Gospod Apostolima; »Idite dakle i naučavajte sve narode!« (Mat. 28, 19).

Ovo velikoj Majci budimo vjerni, braćo! Ona je i naša Crkva, slavenska i hrvatska, jer je Crkva cijeloga svijeta. Jedanaest i više stoljeća grijali smo se mi na njezinu krilu, pa nam nikada nije ništa na žao učinila. Naprotiv, dala nam je sve, što imamo veliko i lijepo u narodnom životu. Dala nam je vjeru, poštenje, ćudoredje i prosvjetu.

Vratimo joj ljubav za ljubav! I odrinimo od sebe odlučno sve one, koji hoće da nam rane ovu svetu Majku i da joj otmu davno njezino čedo, i narod hrvatski i uopće sve Slavene katolike! Okrenimo ledja svima tim zavedenim propovjednicima kojekakvih »narodnih« sekata i sektica. Ne zaboravimo nikad one Apostolove: »Svi ste sinovi Božji po vjeri, koja je u Kristu Isusu. Jer kojigod ste u Kristu kršteni, Krista ste obukli. Nema tu Židova ni Orka, nema ni slobodnjaka, nema muža ni žene. Jer vi ste svi jedno u Kristu Isusu« (Gal. 3, 26—28).

U svetoj katoličkoj Crkvi zore plodovi života i kreposti. U njoj, koja je sva sveta, sva velika i sjajna. Koja je puna svetaca, puna kreposti, puna presvete Euharistije. Koja vječno živi, uvijek jednako snažna i mlada. I uvijek ona slavi slavlja. Čitav svijet divio se je neki dan njoj u Americi, kad je okružena sinovima sviju naroda pala pred noge Bogu svojemu i našem.

Naše je mjesto uz Ćirila i Metoda. Njihova Crkva i naša je Crkva. Sveta, rimska, katolička Crkva njihova je i naša je Crkva.

Njihova prosvjeta i naša je prosveta. Oni su nam donijeli kulturu kršćansku. Oni su nas knjigom i prosvjetom povelili k Bogu.

Takva neka bude i danas naša kultura! Plemenita, kršćanska, katolička kultura. Neka naša kultura teži za Bogom! Neka ide za duševnim, vječnim dobrima, a ne samo za zemaljskim blagostanjem i užitkom! Neka širi kraljevstvo Božje u društvu i dušama i štuje svagdje zakon Gospodinov!

Sveta Braća bila su apostoli kraljevstva Božjega među slavenskim narodima. To kraljevstvo Božje ostavili su nam oni u baštinu. I briga za ovo kraljevstvo Božje, to je zahtjev naše harnosti prema njihovoj uspomeni.

A, braćo, ovo njihovo djelo iskvarila je zloća ljudska. U njive slavenskih naroda, u koje su oni posijali sjeme Božje istine i crkvenog jedinstva, posijao je »čovjek neprijatelj«, djavao, zabludu i raskol. Već duga stoljeća tišti taj žalosni raskol kao ljuta rana Crkvu Božju. I stoljeća već uzdiše ona za velikim danom obnove crkvenog jedinstva između kršćanskog Istoka i Petrove Stolice: »da svi budu jedno«. (lv. 17, 21).

I danas je vapaj za tim velikim danom dvostruko jak i glasan. Kad neprijatelji Križa divljom mržnjom bjesne protiv svega, što nosi na čelu ime Kristovo, treba da se i svi poklonici Križa ujedine u jedinstvu Kristove vjere i ljubavi. Svi veliki ljudi Crkve mole se danas i rade, da što prije opet osvane veliko jutro izmirenja. Namjesnici Kristovi na Stolicu Petrovoj pozivaju sve vjerne sinove Crkve, da za ovo božansko djelo ulože svoje najbolje sile. Taj je poziv upravljen u prvom redu na slavenske katoličke narode.

Mi treba da se prije svih drugih nadjemo na apostolskom radu oko crkvenog jedinstva. Bratska nas ljubav zove da ostvarimo zavjetnu misao svetih naših slavenskih Apostola, za koju su oni i živjeli i umirali, i za koju se sigurno i danas neprestance mole pred prijestoljem Božjim na nebesima.

Braćo! Pridružimo se svi ovomu svetomu apostolskom djelu!

Kod katoličkih slavenskih naroda već se je živo razmahao ovaj Ćirilo - Metodski pokret za crkveno jedinstvo. Ni mi Hrvati ne smijemo u tom sv. djelu ostati posljednji. Razumijmo i poslušajmo glas vremena!

Već izgleda, da polagano rudizora novoga dana Blizu smo jedni drugima, da se upoznamo i cijenimo. Pale su granice, koje su nas vijekovima dijelile i stvarale atmosferu predrasuda i nepovjerenja. Mnoga su slavenska braća izbliza upoznala i Katoličku Crkvu. Katolička ljubav prema njihovoj nesreći i bijedi udarila je mostove do njihovih srdaca.

I već kao da se opažaju plodovi. Laskavi glasovi čuju se svaki čas o Katoličkoj Crkvi, i vapaji za izmirenjem.

Prihvatimo, braćo, ruku, koja nam se pruža.

Jubilej sv. Ćirila neka bude preporod apostolata i revnosti za veliko djelo crkvenog jedinstva sa našom istočnom braćom!

Svatko, braćo, može i treba da radi na njemu.

Treba da se moli za crkveno jedinstvo. Milost je Gospodinova svemoćna. I kao vosak u ruci su njegovoj srca ljudska. O blagoslovu s nebesa ovisi najviše, hoćemo li skoro dočekati sretni dan spasenja. Pa treba da svi molimo napose za uspjeh nastojanja i rada velikih crkvenih muževa, koji vode pokret za sjedinjenjem. Neka im Bog dadne snagu, razboritost mudrost, i žar. Neka sve katolike napuni dobri Bog duhom veledušne požrtvovnosti za potrebe ovoga pokreta.

Treba da svi poradimo za crkveno jedinstvo Svatko u svojem krugu i prema svojim prilikama. A jedno mogu učiniti svi bez iznimke. Revnim kršćanskim životom, dubokom svojom pobožnošću mogu biti svi našoj rastavljenoj braći glasnim i živim svjedočanstvom istine i života Katoličke Crkve. »Da vide vaša dobra djela i da slave Oca vašega, koji je na nebesima« (Mat. 5, 16). Ako mi katolici budemo živjeli dostojno svoga kršćanskoga poziva, morat će se otvoriti oči svima, koji traže istinu; i oni će radosno napraviti posljednji korak natrag u stari Majčinski Dom. I svi mogu da budu širitelji djelotvorne kršćanske ljubavi i bratstva prema rastavljenoj braći. Ne mržnja, ne prezir, ne nepovjerenje, već ljubav osvaja srce i radja ljubavlju.

Treba da svi i žrtvujemo. Da apostolskim djelovanjem, molitvom i doprinosima pomažemo misao crkvenog jedinstva. Krasno sredstvo imamo u »Apostolatu sv. Ćirila i Metoda«, koji smo još g. 1919. toplo preporučili svemu našem svijetu. A njegova je pravila blagoslovila Sveta Stolica. Apostolat sv. Ćirila i Metoda, to je organizacija, raširena po svih katoličkim slavenskim zemljama. Organizacija, namijenjena najširim slojevima naroda. Organizacija jednostavna i laka. Članovi su dužni svaki dan nešto izmoliti za crkveno jedinstvo, a uz to da mjesečno doprinose jednu posve sitnu svotu za potrebe pokreta i da se zanimaju za razmah i napredak Apostolata. Ovaj Apostolat treba da se kod nas priliko ovoga jubileja

što više učvrsti i proširi. U svaku našu župu treba da se on uvede. I svaki svijestan katolik treba da se začlani u Apostolat sv. Ćirila i Metoda.

Napose svećenstvo treba da u ovu izrazito apostolsku akciju uloži sve svoje sile. Neka se narodu često i toplo govori o crkvenom jedinstvu! Neka se za tu misao oduševe svi staleži, osobito djeca, mladeži djaštvo. Naši nabožni i prosvjetni časopisi, naša sjemeništa, zavodi i škole, naše kongregacije i organizacije neka budu živi pobornici i širitelji Ćirilo-Methodske misli! Svagdje neka se njeguje Apostolat, i neka se budi interes za obnovu crkvenog jedinstva govorima, predavanjima, priredbama, raspačavanjem časopisa i knjiga! Neka se u tom smjeru iskoristi već prije zavedena velika svjetska molitvena oktava (18.—25. siječnja) i devetnica na čast Duhu Svetomu, što ju je naredio Papa Leon XIII.

Svećenstvo treba da bude duša ovome čitavom gibanju. Želja je dapače Svete Stolice, da se osnuje posebno svećeničko društvo, koje bi promovalo ideju crkvenog jedinstva, pod imenom »Apostolatus Unitatis«. Poduzeti su već koraci, da se ta namisao i ostvari, a naše svećenstvo neće moći učiniti ljepšeg apostolskog djela, nego ako se spremno odazove ovomu pozivu i organizovano pristupi širenju misli crkvenog jedinstva u svim redovima puka.

I napokon, braćo još nešto. I manifestovati i javno pokazati moramo ljubav k jedinstvu Crkve. A za to ćemo imati najliepšu priliku do godine, g. 1927., kad se bude u Velehradu, u lijepoj zemlji Moravskoj na grobu sv. Metoda i u Rimu u crkvi sv. Klementa, na grobu sv. Ćirila slavila 1100-godišnjica rođenja sv. Ćirila.

Slavenski narodi doći će u posebnim hodočašćima, da se poklone sv. Metodu na mjestu, gdje je on stolovao, i odakle se je izlio tolik blagoslov na svenjih.

I naše narodno hodočašće treba da ode tamo. I to da ode što brojnije i što sjajnije. Da tu Bogu i svetoj Braći od svega srca zahvali na daru sv. Vjere i obnovi svoju zavjeru Katoličkoj Crkvi. I da smjerno i zaufano od Boga zamoli blagoslov i milost ža sveto djelo slavenske braće u vjeri i ljubavi sv. Ćirila i Metoda, u jednoj crkvi Kristovoj »da bude jedno stado i jedan pastir«.

A s našim hodočašćem molit ćemo i mi svi u našim crkvama i kućama. Imat ćemo u svim našim župskim crkvama sv. Misu pred izloženim Presvetim Otajstvom, i zaklinjat ćemo tu Gospodina po zaslugama i krvi Njegovog Jedinorodjenog Sina za milosrdje nama i našoj rastavljenoj braći. I skupljat ćemo tih dana priloge za Apostolat sv. Ćirila i Metoda u svim našim crkvama, a i izvan njih. I priredjivat ćemo priredbe i akademije u korist ovome svetom djelu, da se s njim upoznamo i da ga uzljubimo.

Ali ne ćemo, kako spomenusmo, propustiti ni to da harnost našim apostolima i ljubav k jedinstvu Crkve zasvjedočimo poklonivši se u posebnom hodočašću sv. Ćirilu u crkvi sv. Klementa u Rimu. Rim je primivši sv. kosti prvog slavenskoga apostola sv. Ćirila postao za slavenstvo putokaz, da prave izvore svoga kršćanstva traži u krilu svete rimske Crkve.

Ovaj pohod Ćirilova groba spojiti ćemo s onim poklonstvom, u kojem će mnoštvo našeg svijeta, napose iz reda sv. Franje, pohrliti da si u godini franjevačkog jubileja na grobu serafskog svetitelja isprosi njegovu zaštitu i obilje božanskih milosti.

Svetkovanje 1100 godišnjice Ćirilovog jubileja početi će 14. veljače 1927., jer je ovog dana god. 869. u Rimu umro sv. Ćiril i toga se dana u prijašnjim stoljećima slavio blagdan sv. Ćirila i Metoda. Potanji program crkvene proslave odredit će se posebnim odredbama biskupskih Ordinarijata. Ovu okružnicu neka veleč. svećenstvo vjernom puku pročita i protumači na prvu nedjelju Adventa o. g.

I premilostivi će Gospodin, nadamo se, pogledati na veliku zajedničku molitvu milijuna katoličkih Slavena. I na molitvu svetih naših Apostola Ćirila i Metoda. Pa će uslišati glas Crkve, koja ga moli svake godine na njihovu svetkovinu: »O, neka sve te, što padoše u zabludu, okupi jedini Kristov ovčinjač! I neka vjera, dostojna djedovskih djela, opet ljepša procvate!«

I opet ćemo biti svi jedno u vjeri i ljubavi. U potpunom smislu: »jedno stado i jedan pastir«. (Iv. 10, 16).

I opet će svima slavenskim narodima zavladati blagi Božanski Kralj mira i ljubavi, Gospodin naš Isus Krist. Njemu, Kristu Kralju, slava i čast u sve vijeke! Amen.

U Zagrebu, sa Biskupske Konferencije,
16. listopada 1926.

- † **Dr. Antun Bauer**, v. r. Nadbiskup zagrebački, predsjednik bisk. konferencija.
- † **Dr. Ivan Ev. Šarić**, v. r. Nadbiskup vrhbosanski.
- † **Fr. Ivan R. Rodić**, v. r. Nadbiskup beogradski i Apost. Adm. banatski.
- † **Dr. Antun Bon. Jeglič**, v. r. Biskup ljubljanski.
- † **Dr. Andrija Karlin**, v. r. Biskup lavantiski.
- † **Fra Alojzije Mišić**, v. r. Biskup mostarski i trebinjski.
- † **Fra Joso Garić**, v. r. Biskup banjalučki.
- † **Dr. Josip Marušić**, v. r. Biskup senjski i modruški.
- † **Dr. Dionizije Njaradi**, v. r. Biskup križevački.
- † **Dr. Antun Akšamović**, v. r. Biskup djakovački i Apost. Adm. baranjski.
- † **Dr. Fr. Jeronim Mileta**, v. r. Biskup šibenski i Apost. Adm. jugosl. dijela nadb. zadarske.
- † **Dr. Kvirin Klement Bonefačić**, v. r. Biskup splitski i makarski.
- † **Dr. Josip Srebrnić**, v. r. Biskup krčki.
- † **Dr. Ivan Fr. Gnidovec**, v. r. Biskup skopljski.
- † **Miho Pušić**, v. r. Biskup hvarski.
- † **Vlaho Barbić**, v. r. Pomoćni biskup dubrovački.
- Lajčo Budanović**, v. r. Apost. Adm. bački.
- Ferdo Rožić**, v. r. Apost. Vojni Vikar.
- Antun Milošević**, v. r. Delegat biskupa kotorskoga.

Br. 2222. i 2393/A.A.

Pravila i Povlastice apostolata Sv. Ćirila i Metoda.

Slijedeća Pravila odobrena su od Sveie Kongregacije: »pro Ecclesia Orientali« dne 25 Srpnja 1925, pod br. 16297/25, i to ne samo za biskupije i krajeve slavenske, dali i za biskupije i krajeve ne slavenske.

Statuta apostolatus Ss. Cyrilli et Methodii, seu pii operis pro uni- tate Ecclesiae sub patrocinio B. V. Mariae.

1. **Titulus et finis.** Apostolatus SS. Cyrilli et Methodii seu Pium Opus pro Unitate Ecclesiae sub patrocinio B. V. Mariae est pia unio, cuius est reconciliationem (unionem quae appellatur) Ecclesiae Orientalis (Graeco-slavicae) dissidentis cum Ecclesia catholica fovere, promovere, propagare, instituta hunc finem prosequentia, praepimis Pontificium Institutum SS. Cyrilli et Methodii Velehradense sustentare. Pia unio S. Romanae Congregationi pro Ecclesia Orientali subjacet.

2. **Sedes.** Sedes titularis Apostolatus SS. Cyrilli et Methodii est Velehrad (in Moravia, Republ. Česloslovaca), olim residentia S. Methodii archiepiscopi. Sedes Consilii centralis, quod dicitur, est Olomouc, hodierna successorum S. Methodii metropolis. Consilia dioecesana domicilia sua habent in sede respectivorum Ordinariorum.

3. **Media.** Media ad finem assequendum sunt: oratio et eleemosyna.

a) Omnes sodales quotidie semel Pater et Ave recitare debent addita invocatione: Sancta Virgo Maria ora pro nobis, SS. Cyrille et Methodii orate pro nobis!

b) Sodales sacerdotes obligantur saltem semel in anno (si fieri potest vel die 14. februarii, vel 6. aprilis, vel 5. julii) missam applicare ad intentionem Apostolatus necnon pro vivis ac defunctis sodalibus. Iisdem sodalibus sacerdotibus commendatur, ut Piae Unioni pro missionibus adscribantur.

c) Sodalium erit stipem conferre ac eleemosynam elargiri in usum Apostolatus, et quidem solvent singulis annis 2.40 (Coronas Česloslovacas), quae stips variis conditionibus dioecesium accomodari poterit.

4. **Membra.** Sodalium varii gradus distinguuntur:

a) Sodales fundatores, qui una pro semper 1.000 Kč erogaverunt.

b) Sodales benefactores, qui quotannis 20 Kč, vel una pro semper 200 Kč solvent.

c) Sodales activi, qui in singulos menses 0.20 Kč solvent; sodales pauperes obligationibus satisfaciunt, si solvunt eleemosynam quamlibet. Si vero omnino pauperes sint, ab hac obligatione liberantur et solum precibus finem Apostolatus adjuvent. Sodales in de-

curias vel centurias vel chiliarchias vel aliter pro locorum rerumque adjunctis distribuuntur.

5. **Sodalium consignatio.** Qui Apostolatu nomen dare cupiunt, adeant officium parochiale vel zelandum a Consilio dioecetano pro illa parochia constitutum, ut in libro sodalium inscripti diploma Apostolatus recipiant. (Curatus resp. parochiae in locales libros illatos in elencho via Consilii dioecetani transmittat Centrali Consilio Apostolatus.)

6. **Jura et officia.** Sodales Apostolatus habent:

I. partem: **A)** in omnibus suffragiis et meritis prae unionis, **B)** in omnibus privilegiis et gratiis spiritualibus, ab Apostolica Sede Apostolatu concessis et concedendis.

II. jus: **A)** assistendi in omnibus comitiis generalibus prae unionis, **B)** rogationes faciendi Consilio Apostolatus.

III. officium: intentiones et conatus sodalitatibus pro viribus promovendi: precibus, eleemosynis, verbis scriptis.

7. **Organizatio.**

I. Omnes Ordinarii dioecetum, in quibus Apostolatus est erectus, constituunt Protectoratum ad honores.

II. Consilium quod dicitur Centrale. Administratio Apostolatus est penes Consilium Centrale. Idem constat delegatis Consiliorum dioecetorum electis et viris rerum quae ad Apostolatum spectant peritis. Consilium Centrale a delegatis omnium Consiliorum dioecetorum ad triennium eligitur. Ad unum quodque Consilium dioecetum autem pertinent duo vota. Consilium habet potestatem decernendi, si septem consillarii adsint. Consilium, quod majori parti praesentium placuerit, decernit. Quodsi in aliquo casu major pars votorum obtineri nequeat, jus dirimendi est penes Praesidem. Consilium Centrale cooptatione augeri potest. Consilium Centrale sibi Praesidem eligit. Si fieri potest, eligatur archiepiscopus Olomucensis, qui etiam electionem membrorum Consilii Centralis approbat. Praeterea Consilium Centrale Vicepraesidem, Actuarium, Secretarium (generalem), Arcarium, revisoresque rationum eligit.

III. Consilium dioecetum. Consilia dioecetana tribus ad minimum membris constant, quae Ordinarius loci ad triennium nominat. Consilium hoc pariter cooptatione augeri potest. Membra cooptanda ab Ordinario sunt approbanda. Consilium dioecetum Praesidem dioecetum (Vicepraesidem), Actuarium, Arcarium ex sese eligit. Consilium, quod majori parti praesentium placuerit, decernit. Quodsi in aliquo casu major pars votorum obtineri nequeat, jus dirimendi est penes Praesidem (dioecetum). Consilia dioecetana Apostolatus singularum nationum commune habeant centrum, communia folia ac media ad opus divulgandum.

8. **Competentia Consilii Centralis.** Praeses Consilii Centralis repraesentat Apostolatum ad extra et una cum Actuario acta ac litteras legitime nominibus propriis muniunt. Consilium Centrale fere semel in mense convenit, extra ordinem vero, prout res postulet. Penes Praesidem jus est et officium idem con-

vocandi. Consilium Centrale quotannis delegatos Consiliorum dioecetorum ad comitia generalia convocat ad hoc, ut relationes exhibeantur de actis factisque Apostolatus necnon de statu arcae; ratio accepti et expensi probata comitiis subjiciatur. Quod fieri potest occasione Congressus Velehradensis vel sic dicti cursus unionistici.

9. **Competentia Consiliorum dioecetorum.**

Consilium dioecetum comitia generalia omnium sodalium dioeceseos convocat, novas societates locales erigit, ideam Unitatis Ecclesiarum inter fideles magis magisque propagare studet eiusque cognitionem profundiorum promovet, eleemosynas colligit atque Consilio Centrali transmittit. Sessiones habentur pro necessitate. Penes Praesidem dioecetum jus est et officium sessiones convocandi.

10. **De litibus dirimendis.** Ad Consilium Centrale spectat jus lites decidendi in ipsa sodalitate exortas. Si ipsum Consilium Centrale pars est in causa, protectoratus honorarius litem dirimit.

11. **Quoad casum dissolutionis.** Si Apostolatus defecisset vel in diversas partes abiisset, Apostolica Sedes jus proprietatis in omnia bona Apostolatus ipso facto acquirit. — Utrum autem in diversas partes abeundum esset necne, comitia generalia deciderent numero duarum ex tribus partibus praesentium delegatorum dioecetorum.

Additamentum I. Praeter statuta haec generalia specialis ordo agendi accomodatus necessitatibus ac conditionibus localibus elaborandus est, quo maxime hoc intendendum ac obtinendum sit, ut organizatio localium unitatum fiat quam robustissima ac vitalis. Sectiones in Apostolatu pro locorum diversitate ac opportunitate formari possunt (ita ex. gr. pro praelo, pro internis missionibus, scholis etc.)

Additamentum II. Fideles, qui Pium opus Apostolatus SS. Cyrilli et Methodii precibus tantum juvant, participant privilegiis Apostolatu concessis.

FACULTATES.

S. Congregatio pro Ecclesia Orientali, die 29 martii anni 1926, sub n. 17572/25, promulgavit insequentes facultates, die 11 martii 1926 a Summo Pontifice Pio XI. concessas ad decennium, servatis consuetis conditionibus, omnibus adscriptis Apostolatu SS. Cyrilli et Methodii:

1). Indulgentiam plenariam lucrandam die adscriptionis sodalium; in festo SS. Cyrilli et Methodii vel una die infra Octavam; in festo Immaculae Conceptionis B. M. V.; in festo Epiphaniae; in festo S. Michaelis Archangeli; in festo S. Joseph (19 Martii); in quovis festo SS. Duodecim Apostolorum; die ad libitum cuiusvis mensis anni; in hora mortis. 2). Indulgentiam partialem 100 dierum pro recitatione propriae orationis prae Unionis et pro quovis bono opere utili pro scopo Apostolatus. 3). Facultatem pro sacerdotibus adscriptis benedicendi unico signo Crucis obiecta sacra cum applicatione Indulgentiarum Apostolicarum. 4). Facultatem applicandi Crucifixis unico signo Crucis indulgentias Viae Crucis pro illis, qui

nōn possunt propter legitimum impedimentum hoc pium exercitium peragere in ecclesia. 5). Facultatem imponendi scapularia sub unica formula, de consensu Ordinarii. 6). Facultatem applicandi Crucifixis indulgentiam in hora mortis lucranda ab iis, qui eos devote osculaverint vel tetigerint. 7). Privilegium altaris quater in hebdomada concessum personaliter omnibus sacerdotibus adscriptis piae Unioni. 8). Facultatem omnibus adscriptis subdiaconis diaconis et sacerdotibus anticipandi Matutinum et Laudes Officii divini statim post meridiem.

Br. 2162. i 12310/A.A.

ENCIKLIKA SV. O. PAPE PIJA XI. O MEKSIKU.

Progon protiv katoličke crkve u Meksiku još bijesni najžeće. Sv. O. Papa Pijo XI. dneva 18. novembra t. g. upravio je katoličkim biskupima cijeloga svijeta Encikliku, koja počinje riječima „Iniquis afflictisque“ ob ovom okrutnom progonstvu. Dobro je, da se svećenstvo upozna glavnim mislima ove divne Enciklike, koja će odjeknuti u cijelom kulturnom svijetu.

Već koncem prošle godine u Konsistoriju Kardinala — naglašuje Sv. Otac — izjavili smo kako se ne nadamo, da će u Meksiku svršiti neprijateljski stav protiv katolika, ako Bog ne udijeli svoju izvanrednu pomoć. Stoga su i biskupi katoličkog svijeta preporučili svojim vjernicima vruću i ustrajnu molitvu za progonjenu braću u Meksiku.

Iako je Crkva bila često progonjena, valjda nijedno minulo progonstvo ne naliči ovomu, u kojemu su progonitelji rođeni katolici, a sada su odmetnici od Krista i od zajedničkog Oca. Progonitelji, iako su neznatna manjina, gaze svaki Božji i crkveni zakon te svaku slobodu i to rafinirano i pod plaštem legalnosti okrutno proganjaju svoje sugragjane,

Mi Vam zahvaljujemo — kaže Pijo XI. — na molitvama, koje ste vi uzdigli Bogu, te vas bodrimo da se unaprijed što većma molite. Nemojte misliti, da vaše molitve nisu urodile nikakvim plodom jer vidite, da ne jenjava progonstvo nego ono još više bijesni. Milost Božja dala je takve jakosti svećenstvu i vjernicima, da Mi njihovo ustrpljenje u progonstvu ovdje najsvježanije proglašujemo za primjer cijelom katoličkom svijetu.

Prošlog mjeseca, — nastavlja Sv. Otac — kad smo proglasili Blaženima Mučenike francuske revolucije, mislili smo na naše sinove meksikance, koji se sada bore i trpe, kako su se i oni blaženici, u svoje doba, borili i trpili za jedinstvo svete Crkve i za posluš apostolskoj Stolici. Božanska Kristova zaručnica u svako se vrijeme diči svojim plemenitim i velikodušnim sinovima, koji su pripravnici da se bore, trpe i umiru za vjersku slobodu.

Nije potrebno da potanko opišemo žalosne događaje u Meksiku. Dosta je spomenuti, da su se, u zadnje doba, razne revolucije u onoj državi često pretvorile u neprijateljski stav proti religiji. Godine

1914. i 1915. počinile su se velike okrutnosti protiv svećenstva, djevoja, redovnica, svetih mjesta i predmeta Bogu posvećenih. U ovo zadnje doba bijahu potjerana dva nadbiskupa, legati Sv. Stolice, a jednom bio je zabranjen povratak i tim nanešena uvrijeda Svetoj Stolici, koja ih je poslala, kao svoje zastupnike, da porade oko umirenja duhova.

Ali ima i gorih stvari! Godine 1917. izglasan je tako zvani »Politički Ustav« sjedinjenih meksikanskih država, kojim se je oduzelo Crkvi svako pravo, te bi prepuštena civilnim vlastima, da ove određuju o bogoštovlju, crkvenoj disciplini. Istodobno bili su zabranjeni redovi i redovnički zavjeti, a oduzete bogoštovne zgrade te kuće i imanja, koja pripadaju Crkvi. Što više bijahu zatvorena sjemeništa, zabranjeno poduč. vjeronauka i nepriznata svetost ženitbe.

Kad je bio izglasan ovako nepravedan zakon jesu li mogli mučati biskupi? — pita Sv. Otac — jesmo li mogli moj predšasnik i ja propustiti a da ne podignemo svoj glas? Ipak, iza prosvjeda, koji su učinili po svojoj dužnosti, biskupi su bili ustrpljivi te su svjetovali ustrpljivost u nadi, da se neće izglasati zakon promulgirati niti staviti u krepost i tako da će doći do religioznog mira. Nego, kad je sadašnji predsjednik republike, 2. jula godine 1926. objelodanio ovaj zakon, nestalo je u Meksiku svake religiozne i crkvene slobode. Sada vršenje svećeničkih čina i vjerskih dužnosti ne samo je zabranjeno već se kažnjava kao zločin, koji zaslužuje smrtnu kaznu, tako da se i sada može reći: »Ovo je vaše vrijeme i vlast tmina« (Luk. 22. 53.). Predsjednik republike i ona vlada postupaju tako okrutno, da prisiljuju svoje činovnike i vojnike da proganjaju katolike. Ovima se ne dozvoljuje nikakve obrane, iako se na njih napada na svaki način, svakovrsnim lažima, klevetama, javno po skupštinama i novinama, te se uzimlje na nišan Crkvu. Kad se katolici u Meksiku nemogu braniti to ćemo Mi — naglašuje Sv. Otac Papa Pijo XI. — po našoj apostolskoj dužnosti, javno i glasno cijelom svijetu javiti zloću, ali ujedno i nemoć, protivnika, a s druge strane heroičnu krepost i jakost biskupa, svećenika, redovnika i redovnica a i samih vjernika.

Potjerani su inostrani svećenici. Zatvoreni su zavodi za mušku i žensku mladež jedino jer imaju koji religiozni naslov ili koju religioznu sliku ili kip. Zatvorena su sjemeništa, škole, bolnice, samostani, stanovnici koji su uz crkvu. Jedino mali broj svećenika mogao bi obavljati službu Božju i to oni koje uoblasti civilna vlast, i to pod takvim uvjetima, da bi bili smiješni kad se ne bi radilo ovdje o tako ozbiljnoj stvari. Postavlja se kao uvjet, da svećenici moraju imati stalnu dobu života, biti civilno oženjeni, te da moraju krstiti djecu neblagoslovljenom vodom. U svakoj pojedinoj od sjedinjenih meksikanskih država zahtjeva se da ne snije biti nego samo jedan biskup. Radi svih ovih progona razni su biskupi morali ostaviti svoje residencije. Drugi su predani sudu. Neki su već utamničeni a drugi u trajnoj pogibelji, da budu bačeni u tamnicu. Svi su činovnici i nastavnici prisiljeni, e da ne izgube mjesta, odobravati ovakvo

progonstvo te ujedno sa vojnicima i radnicima sudjelovati jednoj socijalističkoj povorci koja se je održala; istog dana po svim gradovima i mjestima Meksika, a preko koje se je grdilo Crkvu a uzveličavalo postupak progonitelja. Osobe, koje su riječju branile Crkvu ili su dijelile posebne letke, napisane u obranu vjere, bile su odmah uhvaćene, odvedene na Sud i utamničene. Bili su ubijeni cijeli zborovi kanonika i svećenika a i mnogi vjernici, koji su se nalazili u blizini crkava.

Nek Bog udijeli oprostjenje — vapije bolno Sv. Otac — progoniteljima, što im prose pred prijestoljem Božjim i njihove žrtve, koje su oni nedužno ubili! Sada pak treba da se divimo načinu kojim ustaju na obranu svoje vjere, biskupi, svećenici i vjernici.

Biskupi najprije kolektivnim pastirskim pismom upozoriše vjernike na božanski ustav Crkve, te kako je njihova dužnost, da ostanu uvijek vjerni katoličkoj vjeri, jer „Treba slušati više Boga nego li ljude“ (Akt. 5. 29.) kad se radi o zakonima, koji su protiv svakog pojma zakona, te ne zaslažuju ni ime zakona, jer su protivni ustanovi i životu Crkve. Istodobno biskupi podvlače, da je svećenstvo bilo uvijek ustrpljivo i mirno prema vlastima podnašajući zakone manje uvrijedljive.

Kad je spomenuti zakon pomulgirao predsjednik republike, biskupi kolektivno izjaviše, da primiti ovaj zakon značilo bi podrći Crkvu po sužanjstvu civilne vlasti, te stoga da oni vole obustavu svake službe Božje. Pa tako i učiniše. Narediše obustavu svake službe Božje, od dneva 31. jula 1926. kad je ušao u krepost ovaj zakon. Civilna vlast povjerila je svjetovnjacima čuvanje crkava. Biskupi na to, gotovo svuda, zabraniše vjernicima, da se prima ovakve dužnosti, dapače narediše da nitko od vjernika ne smije ulaziti u crkve, koje su prisvojile civilne vlasti.

Megjutim biskupi nastojali su da dogje do mira, iako nisu imali nikakve nade, da će njihovo nastojanje uspijeti. Istodobno se obratiše na predsjednika republike veoma učtivim pismom i punim počitanja na obranu jednog biskupa, koji je bio uapšen i odveden, uz veliku stražu, nedostojnim načinom, u grad Pachuca, ali na ovo primiše žučljivi i uvrijedljivi odgovor. Dva druga biskupa vodili su duge pregovore sa predsjednikom republike takogjer bez uspjeha. Pa i sami utok biskupa, koji su upravili na Skupštinu, a bio je poduprt pismeno od mnogo gragjana obojeg spola, odbiše u parlamentu svim glasovima, osim jednoga motivirajući, da biskupi nemaju juridičnu osobnost i jer su se utekli Sv. Ocu Papi i jer ne priznaju narodne zakone. Poslije ovoga, što se je moglo učiniti nego proslijediti pasivnim otporom dok se ne ukinu ti zakoni?

Plemeniti primjer ustrpljivosti meksikanskih biskupa slijediše i svećenici, čije primjere kreposti Mi — veli Sv. Otac — ovim pred cijelim svijetom hvalimo jer su doista vrijedni svake hvale. Iako se je nastojalo, na sve moguće načine, pa i najodurnije, da se svećenstvo i vjernike ocijepi od episkopata i od Svete Stolice, ipak od svih svećenika, a tih je 4000, samo jedan ili dvojica izdali su svoju savjest. Stoga Mi se možemo nadati svakom dobru od klera u Me-

ksiku. Kler je jednodušan. Sluša ponizno i dragovoljno svoje biskupe iako je u neprestanoj opasnosti. Kler nema drugih izvora za svoje uzdržavanje osim svećeničkih služba, pa ipak u ovakvim okolnostima bezprimjernom jakošću podnaša svaku bijedu. Svećenici tajno čitaju svetu misu te bodre, riječju i primjerom, sve na ustrajnost. Stoga sva žestina progonitelja uperena je protiv svećenika, koji su pripralni, do potrebe, podnijeti i tamnicu i smrt. Ono, što se je dogodilo ovih dana to nije predvidjeno ni u onom, iako opakom, zakonu, već je plod samo pakosti. Dok naimе svećenici u svojoj kući ili kod kojeg vjernika čitaju sv. misu na njih se navaljuje te se svetogrdno pogrgjuje Presv. Euharistiju a svećenike se zatvara u tamnicu.

Mi hvalimo — nastavlja Sv. Otac — uvelike i vjernike u Meksiku. Oni, uvjereni, da kult crkveni i sloboda Crkve te svećenički rad oko spasavanja duša ne mogu ovisiti o samovolji i smionosti malog broja opakih, rade svim silama, da se kod njih opet uspostavi naravno, Božje i crkveno pravo.

Naše osobito priznanje ide katoličkim društvima, koja su u ovim teškim prilikama, kao pomoćna vojska kleru. Ova se staraju za uzdržavanje klera, bdiju nad bogoštovnim zgradama, katekiziraju djecu te saopćuju svećenicima. ako tko potrebuje njihove duhovne pastve. Ovo se mora istaknuti uopće. Nego hoćemo, da još nešto pridodamo o pojedinim društvima, da ona čuju kako ih Namjesnik Isusov hvali i odobrava njihov rad. Udruženje „Kolumbovih Vitezova“, koje cvate u cijelom Meksiku, te se sastoji od radišnih muževa, punih iskustva, otvoreno ispovjeda svoju vjeru i pomaže Crkvu te nastoji oko uspjeha dvaju drugih udruženja. Prvo je nacionalno udruženje otaca obitelji, koji se staraju za kršćanski odgoj svojih sinova te traže, da im se prizna pravo uzgoja svoje djece te da se u javnim školama podučava vjeronauk. Drugo je udruženje „Saveza za vjersku slobodu“ koje se ustanovilo po cijeloj državi baš onda kad je zaprijetila najveća opasnost za vjeru. Ova Sveza sakuplja sve katolike u jaku frontu protiv neprijatelja.

Zasluzna su za Crkvu još druga dva udruženja, koja se; u prvom redu, staraju za tako zvanu socijalnu katoličku akciju. To su: Katoličko Udruženje meksikanske mladeži i Katoličko Udruženje meksikanskih majka. Oba ova udruženja, osim naročitih ciljeva, rade za vjersku slobodu.

Svi članovi ovih udruženja tako su srčani da ne samo nemaju straha već gotovo sami traže pogibelji i vesele se kad moraju što pretrpjeti. O prizora kojemu se dive angjeli! Mnogi Kolumbovi Vitezovi pa i pročelnici Sveze, što više gospogje i mladići, bačeni su u tamnicu. Skupine vojnika ove vode po ulicama te ih zatvaraju u gnjusna mjesta i tu ih muče. Dapače — ganuto veli Sv. Otac — nemožemo se uzdržati od plača ovo spominjujući — neki od ovih mladića, krunicom u ruci i klicajući Kristu Kralju, bili su ubijeni. Naše djevice po tamnicama obezčastiše, pa su ovaj zločin razglasili samo da druge djevice preplaše.

Neznamo kad će Bog učiniti ovomu kraj! Znamo samo, da će doći taj dan jer „Vrata paklena neće

nadvladati" (Mat. 16. 18). Crkva je, kroz dvadeset vijekova, prošla čineći dobra, iako često progonjena, kako joj je prorekao njezin Božanski Zaručnik. Ali, kako kaže Sv. Hilarij, Crkva pobjeguje kad je progonjena (De Trinit. VII. 4.).

Da bi progonitelji Crkve u Meksiku pomnjivo i nepristrano promatrali povijest svoje otačbine uvidili bi, da je sve ono što je kod njih dobra i lijepa proteklo od Crkve. Od početka kolonizacije Meksika svećenici i redovnici zaslužni su ne samo za katoličku vjeru već i za karitativne i prosvjetne ustanove u onim prostranim zemljama, dočim kolonizatori nisu hodili onamo nego radi zlata.

Molimo — potiče na svršetku Sv. Otac — Blaženu Djevicu Mariju od Gvadalupe, zaštitnicu Meksika, da, ne obazirući se na uvrijede i Njoj nanešene, isprosi žugljeni mir Meksiku. Ako je pak mir, po Božjem odregjenju, još daleko, nek Ona isprosi progonojenima nebesku utjehu i ustrajnost.

Blagoslivljemo sve vas, navlastito biskupe u Meksiku, vaše svećenstvo i vjernike.

Preporučuje se pošt. svećenstvu, da protumači vjernicima ovu veoma važnu i poučnu Encikliku te stavi na srce, da se mole za progonojenu braću. Nek progonojstvo protiv katoličke vjere u Meksiku bude opomena o potrebi katoličke akcije t. j. organizacije koju svećenstvo mora provesti u narodu, da bude pripravan i svijestan kako se mora, do potrebe, braniti vjersku slobodu.

Br. 2163. i 2311/A.A.

Misa i blagodarenje na državne praznike.

Konferencija katoličkog episkopata, u oktobru t. g. usvojila je uregjenje u pogledu službe Božje na državne praznike. koje je izdala, poticajem episkopata, državna vlast, aktom Ministarstva Unutrašnjih Djela. K. br. 2532. od 23. septembra 1926.

1. Na Rogjendan Nj. V. Kraljice, 9. januara, poslije službe, blagodarenje (*Misa pjevana ili tiha*, de festo currenti, zatim blagodarenje kao do sada).

2. Na državni praznik V dov Dán, 28. juna, kao do sada (Mrtvačka misa pjevana de anniversario, zatim odriješenje pri odru). Ako 28. juna pada u nedjelju onda se drži službu Božju na 27. juna.

3. Na godišnjicu smrti blagopokojnog Kralja Petra I., dneva 16. kolovoza, nema službe Božje.

4. Na Rogjendan Nj. Visočanstva Prestoljona-sljednika, 6. septembra, *Misa* i blagodarenje kao na 9. januara.

5. Na državni praznik Narodnog Ujedinjenja, 1. decembra, samo blagodarenje bez Mise.

6. O slavi Nj. V. Kralja, 13. decembra, nema službe Božje.

7. Na Rogjendan Nj. V. Kralja Aleksandra, dneva 17. decembra, *Misa* i blagodarenje, kao na 9. januara.

U crkvama prigodom blagodarenja ne pjeva se

nacionalnu ili narodnu himnu (Ministarstvo Vjera, V. K. br. 844, dneva 15. marta 1924.)

Biskupi *zabranjuju* da se u crkvi, prigodom blagodarenja, drže *govori*.

Br. 2164. i 2312/A.A.

Biskupsko Djačko Sjemenište u Šibeniku.

Sakupljanje milodara za sjemenište mora biti po svim crkvama, u nedjelju iza kvatara, naime 19. decembra, ili, ako se čini podesnije, u koji od božičnih blagdana. Veleč. dušobrižnici i ostali svećenici nek izmole, po običaju, tog dana, sa vjernicima u crkvi, iza mise, pet Oče naša, Zdravo Marijo i Slava Ocu.

Ona *crkovinarstva*, koja nisu ove godine doprinijela za sjemenište barem svotu od 100 dinara, nek učine čim prije, te dostave ovamo svoj dužni doprinos za zavod, o komu ovisi budućnost obiju biskupija.

Opaža se, nažalost, da *neki dušobrižnici* — a i neki svećenici, koji nisu u dušobrižništvu, a dobro su situirani — ne šalju *nikad ništa* za sjemenište ni sa *svoje strane* ni sa *stráne puka i crkov.* Bolna je ova činjenica, ako je tomu uzrok njihova mlitavost ili nemar za tako svetu stvar. Dok je toliko župa bez svećenika a mnogi su dušobrižnici iznemogli i ostarjeli, oni, koji zaboravljaju brigu za sjemenište dokazuju kao da im ni je ni najmanje stalo za teške prilike biskupija, kojima fali crkovni pomladak. Shvatljivo je da su mnogi dušobrižnici siromasi a i njihove župe malene i siromašne; nek ovi pruže obol udovice, koji je Bogu ugodniji nego doprinos bogataša. Kako da se opravda one svećenike, koji mogu a ne davaju nikad ništa?

Smatra se potrebitim ovo podvući jer sada sjemenište je prepuno, a novom godinom 1927. u proljeće mora se započeti gradnjom novog sjemeništa.

Neugodno bi bilo potpisano kad bi bio prisiljen objelodaniti imena onih svećenika, za koje zna da su nehajni i nemarni za ovu svetu stvar, *najpo-trebitiju* o sadašnje doba.

Br. i 2165. 2313/A.A.

Dekanatski sastanak za riješavanje slučajeva duševnosti.

U broju 3.—4. »Dijecezanskog Lista« t. g. na str. 22-23 bili su objelodanjeni slučajevi duševnosti (casus conscientiae), te je bilo ovako naredjeno: »U smislu Kan. 131. i 448. § I. te po naredbi ovog Ordinarijata br. 1328. i 1119/A.A. »List Biskupije« 1924. str. 446 »Dužnosti dekana« mora se ove godine u svakom dekanatu šibenske biskupije i zadarske administracije držati dekanatski sastanak, u kojem će se riješavati o slijedećim slučajevima duševnosti itd.«

Razni su dekanati već održali svoj sastanak te su dotični p. n. dekani poslali ovom Ordinarijatu izvješće te priložili razna riješenja zadanih slučajeva. Nego neki dekani ne davaju o sebi ni glasa. Očekuje se stoga, čim hitnije, i njihovo izvješće u predmetu.

Upozoruje se sve p. n. svećenike, da je svaki od njih dužan ponijeti na dekanatski sastanak *pismeno* riješenje slučaja, koje će dekan poslati potpisanim na uvid ujedno sa izvještajem o sastanku.

Oni p. n. dušobrižnici, koji su *uistinu* zapriječeni te nemogu poći na sastanak moraju odmah ili prije sastanka, opravdati dotičnom dekanu svoju osutnost, te poslati svoje pismene izradbe.

Bilo bi vrijedno osude kad neki dušobrižnici ne bi donijeli ili poslali pismeno riješenje. Gore bi bilo kad ne bi bili tako savjesni da barem opravdaju svoj izostanak.

Br. 2165. i 2314/A.A.

Katolički Dnevnik.

Najtoplije se preporučuje p. n. svećenstvu »Katolički Dnevnik« te ga se upozoruje na proglaš, koji su izdali u Zagrebu, dneva 26. oktobra t. g. »Pijevo Društvo« »Privremena Uprava Kat. Dnevnika« i »Hrvatski Kat. Narodni Savez.«

Br. 2170. i 2319/A.A.

Nečedna ženska moda i nemoralni i pogibeljni plesovi.

I ove godine, prigodom konferencija, u listopadu, episkopat je najodlučnije osudio nečednu žensku nošnju te urgira, da se svuda vrši naredba prošlih konferencija u ovom predmetu.

Biskupi su takogjer ožigosali i nemoralne i pogibeljne plesove. Ovo se donosi na ravnanje veleč. svećenstvu, da zna udesiti svoj postupak i rad protiv nemoralne mode i nemoralnih plesova.

Suglasno s ovim zaključcima episkopat je veoma pohvalio zaključak, koji je bio prihvaćen, dneva 3. kolovoza t. g. na tečaju hrv. kat. Orlica u Zagrebu, u prisutnosti presv. biskupa Salis - Seevis i Milete, i mnogih orličkih duhovnih vogja. Taj glasi ovako: »Članice orličkih organizacija protestuju proti sablažnjivoj savremenoj modi, koja se nažalost uvlači i u katoličke redove, a koja je jedan od najvećih uzroka demoraliziranja javnosti. Ujedno se obvezuju, da će u svojoj organizaciji, a i inače u djevojačkom svijetu, provesti propagandu oko širenja čedne, pristojne kršćanske nošnje. Najodlučnije se zabacuju svi moderni plesovi, te se ne dozvoljava, da koja orlica polazi plesnu školu. Na orličkim priredbama neka se pleše samo orličko kolo, te čedna narodna kola.«

Sa samih biskupskih konferencija objelodanilo se je, u predmetu, ovo saopćenje: »*Nečedna moda i nemoralni ples*. Savezno sa izvještajem biskupa o moralnom stanju vjernika pojedinih biskupija određene su norme, koje će se u biskupijama provodjati za pobijanje nečedne mode našeg ženskog svijeta i za spriječavanje nemoralnih plesova. U crkvama svake biskupije izvjesiti će se tablice, sastavljene na temelju zaključaka biskupskih konferencija iz god. 1925. (Vidi »Dijecezanski List« 1926. br. I. str. 6).«

Br. 2171. i 2320/A.A.

Psovka i kletva narodna sramota.

»Društvo duševne obnove« u Zagrebu, komu i samo ime najbolje označuje zadaću i ciljeve, a čiji su članovi laički inteligenti katoličkog naziranja na svijet, počelo je prošle godine na široko zasnovanom akcijom proti psovki i kletvi. Ovi su poroci tako rašireni u narodu, da se mogu, punim pravom, nazvati općim narodnim zlom. Nakon ankete o tom pitanju, koja je održana u srpnju 1925, društvo je izdalo popularnu brošuru »Psovka i kletva narodna sramota«. Ove pak godine o Uskrsu izdalo je proglaš, u kojem se poziva narod, da pobija ovaj loš običaj. U isto doba počelo je i širenjem letaka na prometnim mjestima i u važnim državnim i privatnim ustanovama.

Kod ovog svog rada »Društvo duševne obnove« naišlo je na potporu svih faktora. No glavnu pomoć društvo očekuje od crkve, koja je uvijek bila prosvjetiteljica i uzgojiteljica našega naroda. U to ime, u oktobru t. g., obratilo se je društvo, koje su zastupala tri člana i jedna članica presv. episkopatu, sakupljenu u Zagrebu za biskupske konferencije, molbom, da izvoli akciju ovog društva, koje radi oko suzbijanja psovke i kletve, najizdašnije poduprijeti.

Preuzvišeni zagrebački nadbiskup i presv. gg. biskupi odgovorili su, da je Crkva uvijek nastojala oko ostvarenja ovog uzvišenog cilja te da se raduje što je našla svoje vrijedne pomoćnike u zaslužnim članovima »Društva duševne obnove«.

Preporučuje se svim dušobrižnicima, da uvijek u propovijedima, u ispovjedi i katekizaciji te u svakoj prigodi revno, ustrajno i pouzdano rade oko suzbijanja kletve i psovke, koja ne samo da je grijeh već i narodna sramota.

Br. 2180. i 2336/A.A.

Molbe za otpuste od ženitbenih zapreka.

Cijeni se potrebitim upozoriti p. n. dušobrižnike na jednu veoma važnu stvar.

Kad dušobrižnici dostavljaju na Ordinarijat molbu, kojom pitaju otpust od koje ženitbene zapreke ili otpust od napovijedanja itd, treba da iscrpivo obrazlože i navedu razloge otpusta. Ordinarij kad udijeljuje koju dispensu djeluje kao delegat Sv. Stolice te dava otpust od općeg crkvenog zakona. Ako se dispensa udijeljuje bez pravog razloga ista nije valjana.

Neki dušobrižnici n. pr. sa jednom ili dvije riječi naznačuju razlog za dispensu a ne daju nikakva objašnjenja. Kadkad jedna ili dvije riječi mogu biti dovoljne, ali u mnogim slučajevima nije dostatno. Nije dosta, da dušobrižnik koji pita otpust zapreke, bude uvjeren, da ima dovoljnih razloga, treba da o tomu bude osvjedočen i onaj koji podijeljuje dispensu.

Kadkad se navadjaju razlozi, koji su opće naravi, te su više manje za svako vjenčanje, a ne naznačuje se baš one koji bi bili dovoljni da se udijeli potrebitu dispensu. Tako n. pr. samo naznačenje godine života vjerenice može biti kao dovoljan razlog dispense, t. j. aetas superadulta. Baš ovo mnogi dušobrižnici ne spominju.

Stoga u buduće p. n. dušobrižnici uz razloge, koje će navesti u dotičnim molbama za dispensu, nadodati će jezgrovito tumačenje, da se Ordinarij uzmogne uvjeriti o shodnosti dispense, te bude imao razloge kojima će obrazložiti molbu, kad se bude morao, u stalnim slučajevima, obraćati na Svetu Stolicu.

Br. 2172. i 2321/A.A.

Katolička katedrala u Beogradu.

Društvo za gragijenje katoličke katedrale u Beogradu, koje stoji pod pokroviteljstvom Preuzv. nadbiskupa Mgr. Rafaela Rodića, obratilo se je, dneva 28. oktobra t. g. na ovaj Ordinarijat, da bi preporučio svim svećenicima i vjernicima svog područja pripomoć i suradnju oko prikupljenja priloga u korist fonda za gradnju katoličke katedrale u Beogradu,

Ovo društvo, komu ja tajnik veleučeni Dr. Wagner, župnik u Beogradu, obratit će se izravno na razne adrese u našim biskupijama. Mi pak vruće preporučujemo, da se svaki, po svojoj mogućnosti, najpripravnije odazove.

NAREDBE I OGLASI SVJETOVNIH VLASTI

Veliki Župan Splitske Oblasti — Split
(**Odio Bogoštovlja.**)

Broj 2481-26 Bgš. Split, 18 novembra 1926

PAUŠAL ŽUPSKIM UREDIMA za vođenje ureda i za nabavu matica.

Ministarstvu Vera (Katoličkomu Odelenju) u Beogradu.

Odnosno na ovostrano izvješće 20. 5.-1925, br. 746 dostavljaju se ukupni iskazi dušobrižničkih postaja r. k. biskupija u Dalmaciji za doznaku paušala i nabavu župskih matica na znanje, primjetbom, da za kancelarijski paušal za župske urede u Dalmaciji treba godišnjih Dinara 337.600, a za pripomoći za nabavu matica Dinara 94.520.

Opaža se da polag tri ukupna iskaza bio bi ukupni trošak za prvu godinu od godišnjih Din. 430.120 po partiji 4481 budžeta 1926/27 za vođenje ureda

i nabavu matica, dočim za u buduće bio bi godišnji trošak od Din. 337.600 za paušale vođenja ureda bez nabave matica.

Obzirom na gori navedeno moralo bi se ustanoviti svako koliko godina treba udijeliti pripomoći za nabavu matica. Ovaj trošak morala bi država izdržati jer su župski uredi poludržavni uredi s razloga jer vode matice i drže očevidnost kretanja pučanstva koje moraju perijodično podastirati sreskim poglavarstvima i kotarskim sudovima u slučaju smrti pučanstva, te druge uredovne pisanije za vojničke i izborne poslove.

Predlaže se, da Ministarstvo Vera u sporazumu sa Ministarstvom Unutrašnjih Dela izvoli odobriti gorenaznačenu ukupnu svotu za budžetsku godinu 1926/27.

Zastupa Velikog Župana
Dr. Pešić v. r.

DIJECEZANSKA KRONIKA.

Blagdan Sv. Terezije od Maloga Isusa u Sjemeništu. Kako je Presvj. Biskup stavio svoje sjemenište pod zaštitu Sv. Terezije od Maloga Isusa, tako je naredio da se ova svetica maprijed što bogoljubnije časti u istom sjemeništu. Stoga je ove godine po prvi put obavljena njoj na čast trodnevna, a na njezin dan 30 rujna je preko sv. Mise, bila opća sv. Pričesti, a u večer blagoslov.

Blagdan Sv. Franje. Ove se je godine osobitim slavljem proslavio dan Sv. Franje Asiškog u crkvi konventualaca u Šibeniku. Bila je ponoćna sv. misa, koju je, izvanredno, za ovaj jubilej dozvolio franjevačkom redu Sv. Otac Papa. Pontificirao je Mgr. apostolski protonotar N. Tabulov - Truta. Prisustvovalo je mnoštvo svijeta. Mnogi su vjernici pri-

stupili sv. Pričesti. »

Biskupske Konferencije održale su se u Zagrebu od 11 do 20 oktobra, kojima je prisustvovala presv. dijecezanski biskup.

Posveta zvona. Područna crkva sv. Ivana u Šibeniku nabavila je tri nova zvona. Posveta je istih bila, dneva 28. oktobra, koju je obavio presv. Biskup uz asistenciju svećenstva.

Blagdan G. N. Isusa Kralja. Veoma se svečano proslavio ovaj novi blagdan, uveden u crkvi od sv. Oca Pija XI. Po svim crkvama biskupije vjernici su pobožno svetkovali novu katoličku svečanost. Prije dana svetkovine zvona su po svim crkvama

slavila za osam dana. U bazilici bila je pontifikalna sv. misa, a u večer presv. biskup izrekao je prigodni govor, u kojem je rastumačio želju i ideju crkve ustanovljenjem blagdana Isusa Kralja. Zatim je slijedila posveta i litanije Presv. Srcu Isusovu, a svršila je ova lijepa pobožnost blagoslovom sa Presvetim.

Služba Božja na Sve Svete i dan mrtvih. Na blagdan Svih Svetih u bazilici pontificirao je presv. biskup te izrekao homiliju. Pjevao je »Cecilijanski Zbor«. Na dan uspomene svih mrtvih bila je pontifikalna misa kao što i sutradan za sve mrtve u Šibeniku. Dneva 4. novembra je takogjer presv. biskup otpjevao pontifikal za pokojne biskupe, kanonike i svećenike šibenske katedrale. Dneva 6. novembra bila je svečana misa za pokojne svećenike, koji su bili članovi »Kongregacije Svećenika« šibenske dijeceze. Celebrirao je Mgr. Kanonik V. Skarpa.

Sedamsto godišnjica smrti Sv. Franje. Župa Drniš proslavila je najsvetčanije, dneva 7. novembra t. g. sedamstogodišnjicu smrti Sv. Franje. Za tu prigodu pošao je presv. biskup u Drniš, gdje je bio dočekan od svih vlasti i pučanstva, a održao je pontifikalnu misu i homiliju. Zatim je slijedila teoforična procesija po Drnišu, kojoj je prisustvovalo cijelo mjesto.

Proslava 200 god. kanonizacije Sv. Stanka. Kao što je za blagdana sv. Alojzija ove godine sva školska mladež u Šibeniku proslavila svog nebeskog zaštitnika tako je, najsvetčanije, učinila i za blagdan Sv. Stanka, drugog zaštitnika učeće omladine. Na sami blagdan, dneva 13. novembra, učenice građanske škole i sva djeca osnovnih škola u Šibeniku, pristupila su, u crkvi Sv. Frane, sv. pričesti. Sv. misu je čitao veleč. Don Krste Stošić, vjeroučitelj, koji je držao takogjer prigodno slovo o Svecu. Učenice su građanske škole pjevale razne pjesme. Popodne u istoj crkvi slijedio je blagoslov sa Presvetim, koji je obavio presv. Biskup.

I naše je sjemenište svečano proslavilo ovu stogodišnjicu. Mladež se je pripravila trodnevnicom za svetkovinu svečevu 13. novembra, a na samu svetkovinu u 7 sati bila je služba Božja i opća pričest sjemeništara. Presvijetli Biskup je čitao sv. Misu, preko koje je držao pitomcima propovijed i dao kleričko odijelo osmerici pitomata iz četvrtog razreda, koji su godine 1923 pri otvoru sjemeništa ušli u prvi razred, i postaliprvenci zavoda. U večer pak bio je svečani blagoslov sa Presvetim. Ne-ka ovaj nebeski uzor i zaštitnik mladeži isprosi obilati Božji blagoslov vrhu našeg sjemeništa, da u njemu rastu njegovi nasljednici!

Učenici realne gimnazije i klasične gimnazije obavili su veoma lijepo ovu svečanost, dan kašnje, najme u nedjelju, dneva 14. novembra. U bazilici je bila sveta misa, koju je rekao presv. biskup. Iza evanđelja govorio je mladeži o Sv. Stanku preč. Don R. Pian, kateheta gimnazije. Svi su učenici i učenice pristupili Sv. Euharistiji. Ovu funkciju uzveličao je pjevanjem »Učenički Zbor« gimnazije te je mala orhestra učenika izvela nekoliko nabožnih komada.

Mladež učiteljske škole takogjer je proslavila svog zaštitnika i to dneva 26. novembra. Svečanost je bila u katedrali. Presv. Biskup je čitao sv. misu, preko koje je pjevao »Učenički Zbor« preparamandija i učenici su svirali nekoliko komada guslama uz pratnju orgulja. Iza evanđelja govorio je kateheta zavoda Mgr. A. Šare o životu Sv. Stanka. Sva je mladež pristupila sv. pričesti. Ovom su prigodom gliaci primili i jubilejski oprost u katedrali.

Gospa od Zdravlja. Kao svake godine tako ove se je obavila svečanost Bl. Gospe od Zdravlja u katedrali. Od rana jutra izredale su se svete mise. Mnogo je bogoljubnika pristupilo sv. pričesti. U 11 sati bila je pontifikalna sv. misa, iza koje je presv. biskup podijelio papinski blagoslov.

Blagoslov kipa Sv. Terezije Malenog Isusa. Franjevci - konventualci u crkvi Sv. Frane nabavili su kip Sv. Terezije Malenog Isusa. U nedjelju 28. novembra obavio je presv. biskup blagoslov a popratio je kratkim govorom. Zatim je slijedila molitva Sv. Tereziji za svećenstvo.

Prve nedjelje adventa. U katedrali započelo je adventsko propovjedanje. Svake nedjelje uvečer drži propovjedi preč. kan. D. R. Pian.

Prigodom blagdana narodnog ujedinjenja, na 1. decembra bilo je u bazilici svečano blagodarjenje, koje je obavio presv. biskup, u prisustvu klera, svih civilnih i vojnih oblasti, predstavnika svih mjesnih zavoda i korporacija. »Cecilijanski Zbor« pjevao je, pod ravnanjem društvenog zborovogje O. Ivana Glibote, »Tebe Boga hvalimo« od Ledrera.

Blagoslov Lurdske Spilje. U nedjelju 5. decembra samostanska crkva sv. Lovre proslavila je otvorenje Lurdske Spilje, koja je sagrađena pred onom crkvom. Svečanost je započela procesijom iz varoške crkve. Presv. biskup, koji je vodio obhod, obavio je blagoslov kipa i spilje i popratio shodnim riječima. Zatim je slijedila pontifikalna sv. misa, preko koje je držao propovjed M. P. O. Provincijal O. dr. Petar Grabić.

Posvetu zvona u Mandalini, dneva 6. decembra t. g. obavio je presv. biskup u onoj župi, koja je i slavila svog patrona Sv. Nikolu. Iza blagoslova presv. biskup protumačio je vjernicima značenje obreda.

IMENOVANJA.

Bili su imenovani:

Veleučeni **Dr. Ante - Krešimir Zorić**, dosadašnji upravitelj župe u Vodiciam, koralnim vikarom i župskim pomoćnikom u **Šibeniku**.

Preč. Kanonik **Don Ivan Katalinić**, dosadašnji mitronosni opat u Skradinu, na vlastitu molbu, **upraviteljem župe u Vodiciam i vicedekanom**.

Veleč. **Don Angjeo Mateljan**, dosadašnji dušobrižnik u Vrgadi, župe upraviteljem i dekanom u **Skradinu**.

Veleč. **Don Srečko Pavić**, dosadašnji župski pomoćnik u Vodiciam, izloženim neodvisnim kapelanom u **Prvić - Šepurinom**.

Veleč. **Don Mate Dražić**, dušobrižnik u Škabrnjam, za časnim dekanom sa crvenim pojasom.

Veleč. **Don Hugo Basioli**, eskurent. Vrgade.

Veleč. **Don Marijan Milin**, dosadašnji upravitelj župe Birbinja i Savra, dušobrižnikom u **Jezerim**.

Veleč. **Don Nikola Rodin**, upraviteljem župe **Birbinja** i eskuentom **Savra**.

NEKROLOGIJ.

Don MARTIN TOKIĆ, dušobrižnik Šepurina, nakon dugog bolovanja, preminuo je, utješen sakramentima umirućih, dneva 25. oktobra u Šepurinom.

Rogjen dneva 18. jula 1876. u Čitluku kod Mostara, a zaregjen je za svećenika 6. kolovoza 1899. Prvu je službu u šibenskoj biskupiji vršio kao dušobrižnik u Raslinama. Od januara 1919. dušobrižnikovao je u Šepurinom, gdje ga je za više godina teška bolest morila. Premda bolestan ipak se je žrtvovao, da u pomanjkanju svećenstva, služi u onoj velikoj neodvisnoj kapelaniji.

Cijelo selo, uz prisustvo okolnog svećenstva, priredilo mu je lijep sprovod te iskazalo svoju harnost i bol za mrtvim pastišom. Nek ga se braća svećenici sjete molitvom. Počivao u miru!

Don JURAJ SELEM, umirovljeni svećenik zadarske nadbiskupije, preminuo je, dneva 26. rujna t. g. u Splitu, udaren od srčane kapi. Služio je u više mjesta zadarske dijeceze. Kad se je umirovio nastanio se je u Splitu, gdje, koliko je mogao, obavljao je razne crkvene službe. Preporučuje ga se molitvam svećenstva! Počivao u miru!

KNJIŽEVNOST.

„Život i nauka Isusa Krista iz četiri evanđelja u razmatranjima“ od O. Matije Kulunčića D. I. Djelo je razdijeljeno u četiri knjige, naime: Svezak I.: Božično doba; svezak II. Uskrsno doba; svezak III. Duhovsko doba; svezak IV. Dodatak (Razmatranja o svecima, tridui, oktidui, mjesečne rekolekcije, obnova zavjeta it.d.) Prvi je svezak već izašao, obuhvaća 336 stranica u osmini, a cijena mu je 30 dinara. Naklada je katoličke »Hrvat. Knjižare« u Splitu.

Djelo će biti na veliku korist ne samo svećenstvu svjetnom i redovničkom te redovnicima, nego će dobro doći i propovjednicima, ekshortatorima, duhovnicima pa i svjetovnjacima i svima, koji su dužni živiti po načelima sv. evanđelja. Preporučuje se najtoplije ovo djelo svećenstvu i vjernicima.

Odgovorni urednik i izdavaatelj: **Kan. D. RUDOLF PIAN**
Vlasništvo: **Šibenska Biskupska Kurija**

Odlikov Graf. Zav. Tisk. E. Vitaliani i Sin - Šibenik

Izašlo je!

Novo!

V.o prerađeno i popunjeno izdanje.

Moj najljepši dan

Blagoslovljen od
nj. S. S. s. u.
Pija X. i
Benedikta XV.
i t. d.

Priručna
knjižica
zamladež, koja
se pripravljalila
je primila
Prvu
Sv. Priecest

Sabrao

O. H. DIDON
reda Sv. Frane

Pustite malene, nek dodju k meni!
Uvezano fino u cijelo platno Din. 12 komad, fko.
Za veće količine oveći popust.

Nabav. se kod: Tisk. E. VITALIANI i SIN, ŠIBENIK

Jur. h. p. 278/68

N 54

eduju
prima
da se
kada,
vjer-
pred
n sila
njaci,
ceje i
ni se,
sve-
ofoa u
ti uz-
i sja-
protiv,
nošću
probi-
ljne i
ima i
Božja.
i mu-
se uz
nost i
olenja,
tijela.
Čirila
ljenja,
i, one
i za-
go da
oličke
a je u
č Hri-
nskog
budući
o, što

122

122/12

6

bra
je
slo
čer

Bi

nji
ka

nji
up

br
de

po
st

br

žt

ž

D
du
ur

st
Pr
br
je
m
po
sr

re
i
sj

D
na
S
za
u
ci
st